

مروری بر تعاریف و مدل های تاب آوری اجتماعی زنان

دکتر عباس استاد تقی زاده

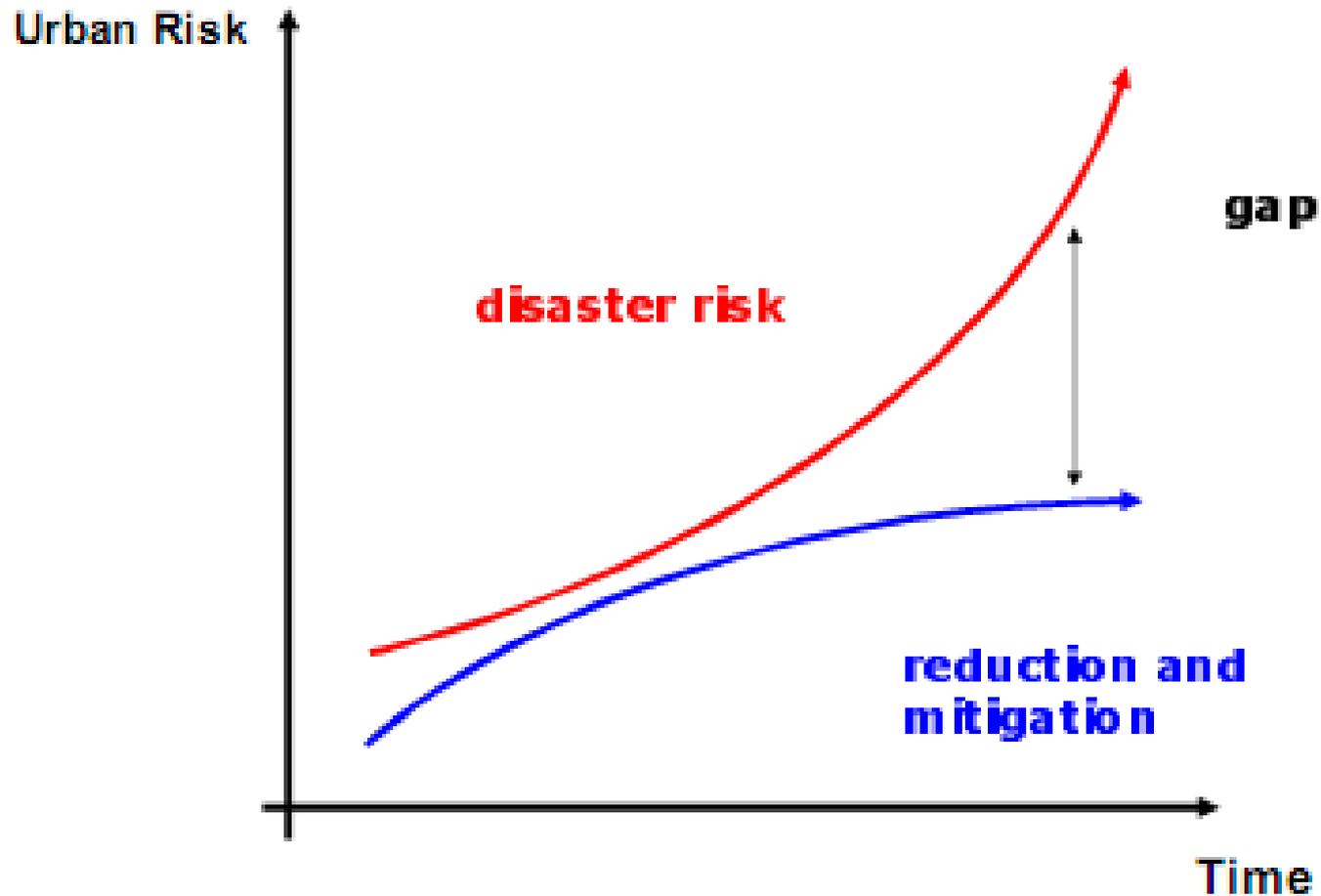
MD, MPH, PhD

دانشگاه علوم پزشکی تهران

دلایل اصلی افزایش بلایا و حوادث

- افزایش تراکم جمعیت در مناطق شهری
- افزایش سکونتگاه ها و استقرار جمعیت در مناطق پر خطر
- افزایش مخاطرات فناورزاد
- افزایش میزان حملات تروریستی اعم از حملات شیمیایی ، بیولوژیک
- افزایش میزان جمعیت سالمند در کشور های صنعتی
- بروز بیماری های نوپدید و بازپدید نظیر سارس، مرس
- مسئله جهانی شدن و افزایش مسافرت های بین المللی

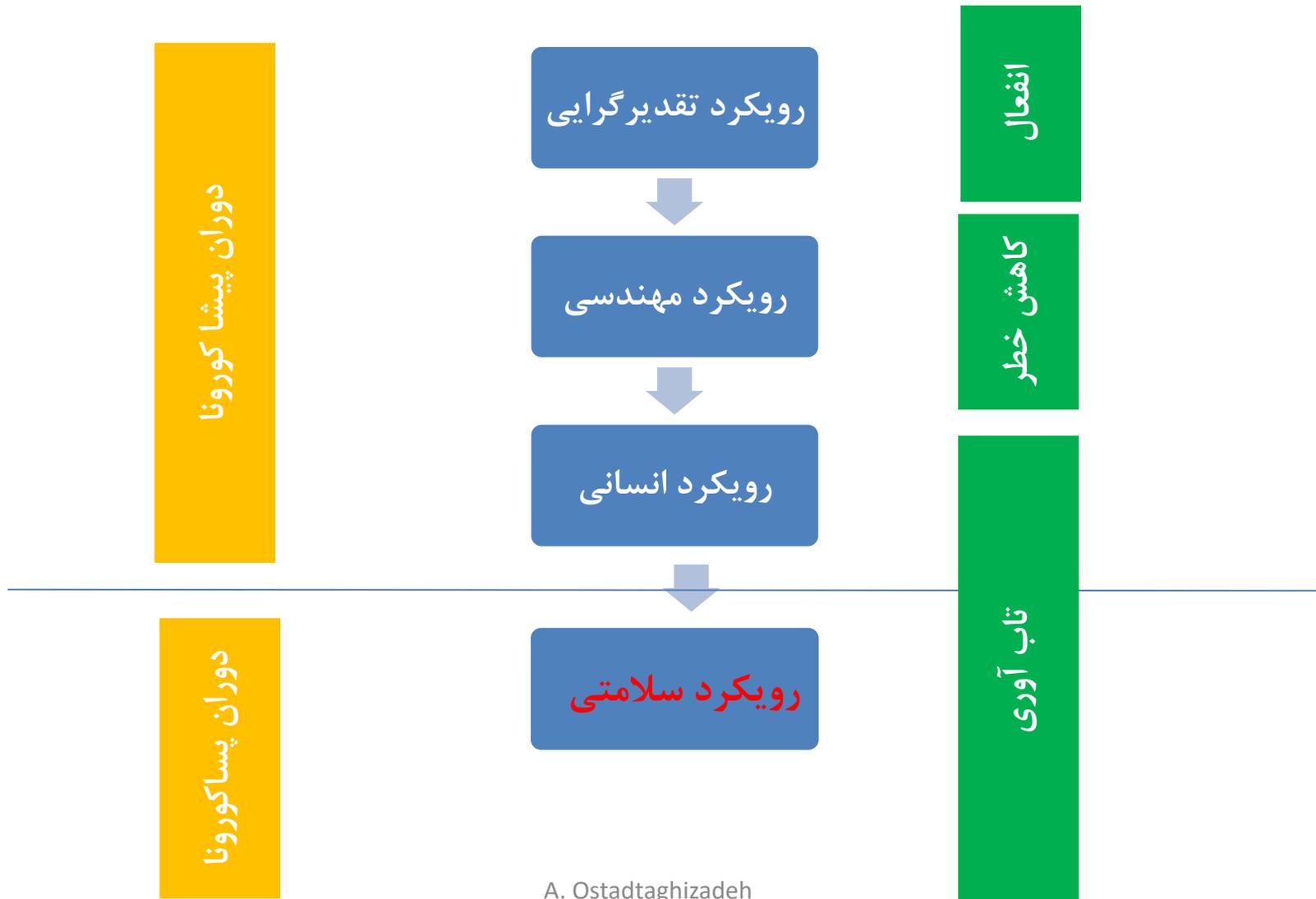
Increasing gap

دلایل عدم پیشرفت در مدیریت خطر

- نقش ضعیف جوامع در مدیریت خطر
- اقدامات بین بخشی ضعیف
- رویکرد بالا به پایین در مدیریت خطر
- عدم توجه به توسعه انسانی (سلامت، سواد، اشتغال)

تحول در رویکرد های مدیریت بلایا

تعاریف تاب آوری در برابر بلایا

ظرفیت یک سیستم برای جذب و بازتوانی در برابر وقوع یک حادثه مخاطره انگیز و یا انعکاس توانایی یک اجتماع در سازگاری با مخاطرات و ادامه سازگاری در آینده	تیمرمن، 1981
ظرفیت سازگاری منابع و مهارت‌های موجود با شرایط اجرایی و سیستم‌های جدید.	کامفورت، 1999
توانایی ایستادگی در برابر یک حادثه ناخواسته بدون تحمل خسارت‌های ویرانگر، تخریب، اختلال در تولید و کیفیت زندگی بدون استفاده از کمک‌های ویسع خارج از جامعه	میلتی، 1999
توانایی بازگشت و استفاده مؤثر از منابع فیزیکی و اقتصادی برای کمک به بازتوانی در هنگام مواجهه با مخاطرات	پیتون، 2001
توانایی واحدهای اجتماعی به‌منظور کاهش مخاطرات و اثرات بلایا و انجام اقدامات بازتوانی به‌طوری‌که موجب کاهش اختلالات اجتماعی و کاهش اثرات زلزله‌های آینده گردد.	برونو، 2003
شبکه پایدار سیستم‌های فیزیکی و جوامع انسانی توانا برای مدیریت رخدادهای بزرگ که بتواند در هنگام وقوع بلایا و تحت فشارهای سخت زنده و فعال باشد.	گادشاک، 2003
ظرفیت‌ها، دانش و مهارت‌های یک جامعه که به آن اجازه می‌دهد به‌طور کامل در فرایند بازتوانی بلایا مشارکت نماید.	کولز، 2004
ظرفیت یک سیستم جهت حفظ ساختار و عملکرد خود و در صورت لزوم کاهش تدریجی آن در برابر تغییرات داخلی و خارجی	آلنبی، 2005
توانایی حفظ ساختارها و عملکردها یک جامعه بعد از اختلالات به وجود آمده با هدف توسعه مداوم	لنو، 2007

تاب آوری در سطح جوامع

- توانایی یک نظام در همزیستی، تطابق و مدیریت خطر بلایا از طریق رویکردی:

- مثبت گرا (Optimistic)
- مشارکتی (Participatory)
- جامع (Comprehensive)
- یکپارچه (Integrated)

تاب آوری در سطح فردی

- توانمندی فرد در برقراری تعادل زیستی - روانی در شرایط خطرناک
- ظرفیت مثبت افراد برای تطبیق یافتن با استرس ها و شرایط سخت

اصول تاب آوری در برابر بلایا و حوادث

1 - Self-organizing

۱ - خود سازماندهی

2 - Collaborative

۲ - همکاری

3 - Responsive

۳ - پاسخگویی

4 - Inclusion

۴ - فراگیری

5 - Social Cohesion

۵ - انسجام اجتماعی

6 - Connectedness

۶ - همبستگی اجتماعی

7 - Reflective

۷ - برگشت پذیری

8 - Diversity

۸ - تنوع

- از ظرفیت تا توانایی

From Capacities to the Abilities

- از دوری از خطر تا زندگی با خطر

From Freedom of risks to living with risks

- از سازش تا سازگاری

From Compromise to Compatibility

- از مقاومت تا انعطاف پذیری

From Resistance to Flexibility

- از ثبات تا پایداری

From Stability to Sustainability

اجزای تاب آوری در برابر بلایا

چالش های نقش زنان در مدیریت بلایا و فوریت ها

زنان نقش فعالی در همه مراحل مدیریت بلایا و تاب آوری جامعه دارند، اما این نقش:

- کمتر مورد توجه قرار می گیرد.
- به ندرت مورد تقدیر قرار می گیرد.
- کمتر مورد توجه نظام های رسمی (دولت ها) قرار می گیرد.

چرایی عدم توجه به نقش زنان در مدیریت بلایا

عدم توجه به نقش زنان در مدیریت بلایا ناشی از این تفکر است که:

- زنان همیشه قربانیان بلایا و حوادث هستند
- اکثرا جزو گروه های آسیب پذیر قرار گرفته اند که نیازمند کمک هستند.

نقش زنان در مدیریت بلایا و فوریت ها

شاخص های آسیب پذیری زنان در برابر بلایا

- مردان بیش از زنان از وضعیت محل زندگی خود اطلاع دارند.
- واکنش مردان به حوادث سریع تر بوده و با سرعت بیشتری کمک رسانی را آغاز می کنند.
- در شرایط عادی تحرک جغرافیایی زنان کمتر است.
- احتمال مصدومیت زنان بیشتر از مردان است.
- مردان بیش از زنان احساس قدرت مواجهه با خطر را دارند.
- مردان بیشتر از زنان به فکر مقاوم سازی محل زندگی خود هستند.
- شبکه های ارتباطی غیررسمی زنان محدود تر از مردان است.

شاخص های تاب آوری زنان در برابر بلایا

- شبکه‌های ارتباطی غیررسمی زنان مستحکم‌تر است.
- زنان وقوع حوادث و سوانح را جدی‌تر می‌گیرند.
- درک زنان از مخاطرات سلامت بیشتر است.
- زنان مسئولیت مراقبت و نگهداری از کودکان را به عهده می‌گیرند.
- زنان هشدارهای عمومی را جدی‌تر می‌گیرند.
- زنان خود را ملزم به حمایت از کل خانواده به‌ویژه کودکان می‌دانند.
- زنان در جمع‌آوری کمک‌های مردمی موفق‌تر از مردان عمل می‌کنند.

Towards Post-2015 Agenda for DRR (HFA2)

**Women as a force in resilience
building, gender equality in DRR**

***Report of the consultations in Asia
Pacific***

February 2014

خلاصه مرور متون و تجربیات

- در جایی که آگاهی و خواست سیاسی وجود دارد، زنان می توانند تهدیدها و چالش های جامعه و منابع را مشخص نمایند.
- زنان می توانند سرمایه اجتماعی را برای یافتن راه حل مشکلات بسیج نمایند.
- شبکه های محلی زنان در تعامل با مسئولین می تواند منجر به تغییرات مثبتی در مدیریت بلایا گردد.
- مشارکت زنان یک موضوع حساس به فرهنگ است .
- افزایش دسترسی و مالکیت زنان به منابع ، قدرت تصمیم گیری را افزایش می دهد.
- از دانش زنان می توان برای کاهش ریسک و افزایش تاب آوری استفاده کرد.

مشخصات دموگرافیک گروه های دوام شهر تهران

- ۷۶ درصد اعضای گروه های دوام را زنان تشکیل می دهند.
- ۷۳ درصد این افراد متاهل هستند.
- ۷۰ درصد آنها زیر ۴۰ سال سن دارند.

نتیجه گیری

- زنان صرفاً گروه های آسیب پذیر در برابر بلایا نیستند.
- زنان دارای ظرفیت هایی هستند که می توان از آنها در کاهش و مدیریت بلایا استفاده کرد.
- استفاده از پتانسیل زنان در مدیریت بلایا نیازمند تغییر نگاه مدیران می باشد.

و به قول سهراب سپهری

- چشمها را باید شست. جور دیگر باید دید
- چترها را باید بست. زیر باران باید رفت
- فکر را خاطره را زیر باران باید برد
- با همه مردم شهر زیر باران باید رفت
- دوست را زیر باران باید دید
- عشق را زیر باران باید جست
- هر کجا هستم، باشم، آسمان مال من است
- پنجره، فکر، هوا، عشق، زمین مال من است
- چشمها را باید شست. جور دیگر باید دید

از توجه شما سپاسگزارم